

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Ľubici Filovej v právnej veci navrhovateľa: **I.**, proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne zo 14. mája 2014 č. X. o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 2. februára 2015 č. k. 15Sd/150/2014-24, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 2. februára 2015 č. k. 15Sd/105/2014-24 **potvrďuje**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom z 2. februára 2015 č. k. 15Sd/150/2014-24 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 14. mája 2014 č. X., ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 21. júna 2010 podľa § 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 306/1991 Zb. (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pretože žiadateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok v čase, kedy Sociálna poisťovňa nie je príslušná na rozhodnutie o jeho žiadosti.

Súd prvého stupňa mal preukázané, že navrhovateľ si podal dňa 21. júna 2013 žiadosť o priznanie starobného dôchodku od 1. januára 1999. Právoplatným rozhodnutím Vojenského útvaru sociálneho zabezpečenia č. X./X.-VÚSZ/DO1 z 12. januára 1999 mu bol podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov priznaný výsluhový dôchodok od 1. januára 1999. Pre nárok a výšku výsluhového dôchodku bola navrhovateľovi zhodnotená doba základnej vojenskej služby od 1. októbra 1957 do 31. augusta 1960 a doba služobného pomeru vojaka z povolania od 1. septembra 1960 do 31. decembra 1998. Z preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že spolu získal 30 rokov a 1 mesiac služby v I. pracovnej kategórii a 11 rokov a 2 mesiace služby zaradenej do II. pracovnej kategórii. Pretože získal najmenej 25 rokov zamestnania v služobnom pomere a vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. pracovnej kategórie, vznikol mu nárok starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zák. č. 100/1988 Zb. vo veku 55 rokov, ktorý dosiahol dňa 6. februára 1995, teda pred účinnosťou zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov. Nárok na starobný dôchodok mu vznikol v súlade s § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v čase, kedy sa na vzniknuté nároky vzťahovala Piata časť zákona č. 100/1988 Zb.

Rozhodnúť o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok je podľa § 142 zák. č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 a § 274 zákona o sociálnom poistení v kompetencii Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, ktorý je oprávnený zhodnotiť aj dobu zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok.

Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu v čase vydania napadnutého rozhodnutia, postupu odporkyne, ktorý predchádzal vydaniu preskúmaného rozhodnutia a ani samotnému rozhodnutiu, krajský súd napadnuté rozhodnutie podľa § 250q ods. 2 OSP ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť. Uviedol, že sa jedná už o druhý rozsudok krajského súdu v tejto veci. Prvým rozsudkom krajský súd v konaní č. 15Sd/268/2013-20 zrušil rozhodnutie odporkyne č. X. zo dňa 27. augusta 2013 a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Tvrdil, že požiadavky krajského súdu uložené v rozsudku nie sú splnené. Podrobne poukázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a na podanú žiadosť zo dňa 21. júna 2013 o priznanie starobného dôchodku od 21. júna 2010. Tvrdil, že odporkyňa a ani krajský súd nepochopili citované zákonné ustanovenia, konkrétne § 103 zákona č. 114/1998 Z.z., § 259 a § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Za špekulatívne a neodôvodnené považuje argumentáciu, že je poberateľom starobného dôchodku o čom svedčí aj rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. X./X.-VÚSZ/DO 1 zo dňa 12. januára 1999, ktorým mu bol podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov priznaný výsluhový dôchodok od 1. januára 1999. Preto je povinnosťou odporkyne rozhodnúť o uplatnenom nároku. Krajským súdom citované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/41/2008, 9So/129/2010 a 9So/134/2010 nemožno v danom prípade uplatniť, pretože sa na daný prípad nevzťahujú ustanovenia zákona č. 328/2002 Z. z., ale sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 114/1998 Z. z., podľa ktorého mu bol nárok na výsluhový dôchodok priznaný. Taktiež v rozsudku sp. zn. 9So/41/2008 jednoznačne vyplýva, že zákon č. 100/1988 Zb. nemožno aplikovať na výsluhové dôchodky priznané podľa § 26 zákona č. 114/1998 a ani na výsluhové dôchodky priznané podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z., čo je aj jeho prípad. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť z dôvodov uvedených v preskúmanom rozhodnutí. Keďže navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 a po vzniku nároku na starobný

dôchodok nebol nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003, v konaní o nároku na starobný dôchodok navrhovateľa je potrebné postupovať podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 21. júna 2010 podľa § 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. a § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Z obsahu rozhodnutia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 12. januára 1999 vyplýva, že navrhovateľovi bol podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov priznaný výsluhový dôchodok od 1. januára 1999. Pre nárok na výsluhový dôchodok a jeho výšku získal 30 rokov a 1 mesiac služby v I. pracovnej kategórii a 11 rokov a 2 mesiace služby zaradenej do II. pracovnej kategórii.

Zo strany 5 žiadosti o dôchodok č. X. vyplýva, že žiadateľ žiada starobný dôchodok priznať na základe rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 15. augusta 2012 sp. zn. 7So/138/2011.

V prílohe č. 1 k žiadosti o dôchodok č. X., označenej ako *Doba zamestnania, poistenia a iných činností uviedol názvy a adresy zamestnávateľov s uvedením konkrétneho obdobia ich trvania* je pre posúdenie žiadosti o starobný dôchodok rozhodujúce obdobie od 5. februára 2003 do 30. júna 2004, kedy navrhovateľ sám uvádza, že bol nezamestnaný a neevidovaný.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia a sociálnej starostlivosti vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky, pokiaľ nie ustanovené, že taká žiadosť nie je potrebná.

Podľa § 94 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. dávka, na ktorú vzniká nárok rozhodnutím príslušného orgánu, sa môže priznať a vyplácať najskôr od začiatku mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o poskytnutí tejto dávky.

Podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. **vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok**, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií,
- b) 57 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ostatných prípadoch.

V právnej veci navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z vykonaného dokazovania odporkyňou a zhodne aj krajským súdom vplynulo, že nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. navrhovateľovi vznikol vo veku 55 rokov, ktorý dosiahol dňa 6. februára 1995, pretože získal najmenej 25 rokov

zamestnania v služobnom pomere a vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. pracovnej kategórie. Úlohou odporkyne a zhodne aj úlohou súdov bolo posúdiť „prvý“ vznik nároku žiadateľa na starobný dôchodok, ktorý tak, ako to vyplýva aj z vykonaného dokazovania bol dovŕšením 55 rokov veku dňa 6. februára 1995, pri preukázaní zaradenia do I. kategórie funkcií v rozsahu najmenej 20 rokov. Pre určenie dňa a podmienok vzniku nároku navrhovateľa na starobný dôchodok nebolo podstatné, že v tom čase (v čase dovŕšenia 55 rokov veku) bol posudzovaný stále vojakom z povolania v činnnej službe a že o výsluhový dôchodok požiadal až od 1.1.1999 po prepustení zo služobného pomeru dňom 31.12.1998 a službu konal 41 ukončených rokov.

Pred 1. májom 1999 boli podmienky nároku vojakov z povolania na starobný dôchodok upravené v Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. (§§ 132, 133).

Odvolačí súd sa stotožnil s právnym posúdením žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok odporkyňou v preskúmanom rozhodnutí a krajským súdom. Bez akýchkoľvek pochybností bolo v predmetnej právnej veci preukázané, že navrhovateľovi vznikol právny nárok na starobný dôchodok podľa citovaného ust. §94 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. v čase, kedy sa na vzniknuté nároky (poberateľov výsluhových dôchodkov) vzťahovala V. časť zákona č. 100/1988 Zb. Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ o takýto nárok samostatnou žiadosťou odporkyňu nepožiadala. O priznanie starobného dôchodku odporkyňu požiadal až dňa 21. júna 2013 a dôchodok žiadala priznať od 1. januára 1999.

V zmysle § 91 ods. 1 zák. č. 114/1998 Z. z. starobné dôchodky z I. kategórie funkcií, na ktoré vznikol nárok podľa § 132 zák. č. 100/1988 Zb. (v danom prípade dňa 6. februára 1995) a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona (1. máj 1998), sa považujú za výsluhové dôchodky podľa zákona č. 114/1998 Z. z. **Na výplatu týchto dôchodkov je príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenský rad sociálneho zabezpečenia.** Výplata týchto dôchodkov sa financuje z osobitného účtu.

Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu podľa zák. č. 100/1988 Zb. súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Žiadosť o zohľadnenie ďalšej doby zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok je preto možné posúdiť len podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, t.j. podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva, že by sa poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, nemali pre nárok na starobný dôchodok hodnotiť ostatné doby dôchodkového poistenia (doby tzv. civilného zamestnania).

O dávkach dôchodkového zabezpečenia vojakov Československej armády rozhoduje Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia (§ 142 ods. 4 písm. a/ zák. č. 100/1988 Zb.)

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je vecne správne a zákonné, preto rozsudok krajského súdu podľa § 246c ods. 1, § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2016

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Viera Vraníková